

Nye selektioner af solbær til økologi

På det økologiske forsøgsareal i Årslev blev 25 solbær-sorter plantet dels i 2010/2011, dels i 2016. Her præsenteres resultater af spændende nye selektioner af solbær

✎ Hanne Lindhard, HortiAdvice og Kim Nielsen, AU Årslev, hlp@hortiadvic.dk

I de senere år har der i solbærforskningen været fokus på sorter, som klarer sig bedst til økologisk produktion. På AU-Årslev er der stadig to økologiske forsøg - plantet i henholdsvis 2010/2011 og 2016 - hvor der testes 20 nye solbær-sorter op mod kendte sorter. De nye sorter er hovedsagelig sorter og selektioner fra det skotske forædlingsprogram på The James Hutton Institute. Erfaringen viser, at de skotske sorter normalt klarer sig godt i Danmark.

10 år gammelt forsøg

I 2010/2011 plantede vi et økologisk forsøg med 16 solbær-sorter med Ben Lomond, Ben Alder og Ben Hope som målesorter. Forsøget blev etableret i Mypex dug med drypvanding, men det viste sig at være en dårlig ide. Mus og mosegrise forstyrrede rodvæksten under ukrudtsdugen dog uden at spise af rødderne, og buskene kom aldrig i god vækst. I foråret

2015 blev dugen fjernet, og vi begyndte at bekæmpe ukrudt mekanisk - og så begyndte buskene at vokse.

Udbytter og frost

I perioden 2016-2020 var der generelt pæne udbytter i mange sorter. I 2017 havde vi frost i blomstringen, som forårsagede lave udbytter på næsten alle sorter. I både 2019 og 2020 havde vi også perioder med frost i blomstringen. Her var det specielt de tidligst blomstrende sorter, som blev ramt.

Zusha er tidligt blomstrende og blev ramt af frostskafer i blomstringen i tre ud af de seneste fem år.

Sorterne Intercontinental, Ben Gairn og Ben Vane var ramt af blomstringsfrost i to ud af de seneste fem år.

Disse tidligt blomstrende sorter kan ikke anbefales til plantning, da de er for usikre i produktionen.

Ben Finley trives ikke i det økologiske system på Årslev.

Standardsorten Ben Alder klarer sig generelt godt i økologisk produktion.

Ben Hope giver middel udbytte, men er alligevel interessant, fordi den er mindre

I to økologiske forsøg i Årslev - plantet i henholdsvis 2010/2011 og 2016 - testes 20 nye solbær-sorter, hovedsagelig sorter og selektioner fra det skotske forædlingsprogram på The James Hutton Institute.

følsom overfor angreb af solbærknopgal-mider.

Nye selektioner fra Skotland

I denne økologiske afprøvning skiller tre af de nye selektioner fra Skotland sig positivt ud med gennemsnitudbytter fra syv til næsten 10 tons pr. ha i perioden. Specielt selektionen 9163-5 er interessant.

Denne selektion er sent blomstrende, høstes samtidig med eller lidt senere end Ben Alder og har forholdsvis store bær. Bærrene har et middelhindhold af syre og sukker og et ret lavt indhold af farve. Høstproduktet var pænt i 2020. Sorten er middel modtagelig for lus og skivesvamp. Selektionerne 91198-3 og 9443-6 er også interessante, se tabel 1.

Fire år gammelt forsøg

I 2016 plantede vi et forsøg med ni sorter, også med Ben Lomond og Ben Hope som målesorter.

Statistik

Det danske areal med solbær er i 2020 anslået faldet til cirka 300 ha, og af dette dyrkes cirka 30 procent økologisk.

Den skotske selektion 9163-5 skiller sig positivt ud med kvalitetsparametre, der er på niveau med Ben Alder.

Forsøget blev behandlet som det ældre forsøg, dog blev det ikke etableret med Mypex.

Ben Hope har klaret sig fint i denne test. Men selektionen 9345-37 skiller sig ud med flotte udbytter lige fra starten, se tabel 2.

9345-37 er ikke tidligt blomstrende, og høsten er cirka én uge før Ben Lomond.

Tabel 1. Udbytte i tons pr. ha for 16 sorter og selektioner af solbær. Plantet i 2010/2011. Udbytte fra 2016 til 2020 og gennemsnit af perioden.

Sort	Oprindelse	2016	2017	2018	2019	2020	Gennemsnit 2016-2020
Ben Lomond	Skotland	5,3	1,8	7,7	4,5	9,0	5,7
Ben Alder	Skotland	5,2	2,2	6,0	8,6	10,7	6,5
Intercontinental	Sverige	3,3	2,0	6,3	2,7	9,0	4,7
Zusha	Rusland	9,9	1,2	11,2	1,4	3,5	5,4
Ben Hope	Skotland	5,5	2,6	6,4	4,9	6,0	5,1
Ben Gairn	Skotland	2,4	1,5	2,5	3,2	8,0	3,5
Ben Klibreck	Skotland	5,0	3,0	6,8	7,2	6,5	5,7
Ben Vane	Skotland	6,3	0,7	6,9	1,9	7,9	4,7
Ben Finley	Skotland	2,6	1,5	2,6	3,1	3,3	2,6
9163-5	Skotland	7,7	4,2	7,2	14,0	14,5	9,5
91198-3	Skotland	3,0	4,4	7,6	11,0	10,3	7,3
9443-4	Skotland	2,7	1,7	5,9	7,4	6,2	4,8
9443-6	Skotland	4,1	2	12,2	8,9	10,5	7,5
94142-1	Skotland	3,4	1,9	7,3	5,8	8,4	5,4
9956-2	Skotland	3,1	4,6	7,4	2,3	8,3	5,1
9968R-6	Skotland	2,8	4,2	5,2	6,0	6,3	4,9

Tabel 2. Udbytte i tons pr. ha for ni sorter og selektioner af solbær. Plantet i 2016. Udbytte fra 2018 til 2020 og gennemsnit af perioden.

Sort	Oprindelse	2018	2019	2020	Gennemsnit af tre år
92105-13	Skotland	0,7	1,2	4,2	2,0
92127-1	Skotland	0,4	1,0	3,7	1,7
9265-6	Skotland	0,7	2,8	5,8	3,1
9345-37	Skotland	2,5	2,9	8,3	4,6
9446-3	Skotland	0,8	3,5	4,7	3,0
9998-5	Skotland	0,6	1,0	6,7	2,8
Ben Hope	Skotland	2	3,5	6,0	3,8
Ben Lair	Skotland	0,5	2,3	4,8	2,5
Ben Lomond	Skotland	1,2	1,1	3,5	1,9

Bærrene er forholdsvis store med et højt indhold af syre og middelindhold af sukker og farve som Ben Lomond. Høstproduktet var i 2020 ret ensartet, ingen urenheder, men bærrene var lidt bløde. Sorten kan få en del lus, men der er næsten ikke set skivesvamp.

Rettigheder

De selektioner, som har klaret sig godt i disse danske forsøg, er ikke udvalgt til produktion i Skotland eller andre lande. Der kan således ikke købes planter. Men hvis nogle er interesserede i at overtage rettighederne/ejerskabet for sorterne, er de velkomne til at henvende sig til The James Hutton Institute. Disse spændende selektioner findes kun på AU-Årsløv.

Projektet er støttet af Produktionsafgiftsfonden og Promilleafgiftsfonden for frugt- og gartneriprodukter. Projektet er støttet af GUDP via projektet DANbær. ■

Pasning af øko-arealet

- Planteafstand 3,5 x 0,5 meter.
- Drypvandet de første år.
- Mekanisk renholdelse i buskrækken.
- Forår: 50 kg N pr. ha i øgro. Efter høst: 30 kg N pr. ha i Farmerøgning.
- Fire-seks behandlinger med Kumulus S mod skivesvamp og solbærknopgalmider.
- Dipel mod frostmålerlarver og Spruzit Neu mod bladlus afhængig af behov.
- I 2019 og 2020 er der ikke behandlet mod sygdomme og skadedyr.
- Mekanisk høst.